

· FØROYA · SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 27

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 40 oyru á
1. síðu, 30 oyru á 3. og 4. síðu

Mánadagin 5. juli 1943

Bladid verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 1,50 + porto um fjórðingsárið

17. árg.

Javnaðarflokkurin og okkara tjóðmenning.

Javnaðarmenn hava síðani teir komu á ting, tikið tað sum sjálvgivið, at vit Føroyingar í øllum lutum verja og røkja okkara tjóðskap annaðhvørt talan var málið, flaggið, tjóðsið og tjóðmenning á ein hvein hátt.

Eingin maður kann av sonnum koma við prógvum um annað.

Ta, sannleikin er, at javnaðarmenn eru tann einasti flokkur, á tingi, sum »konsikvent« hevir gjørt eitt sakligt og miðviðt arbeiði fyri føroyskan tjóðskap uttan at misbrúka hann til spillandi politiska øsing.

Føroyskt mál og menning.

Kennisgerningarnir geva okkum rætt at halda fram:

at tað skyldast javnaðarmanna átroðkan, at hin viðgita § 7 í skúlalógini varð avtikin,

at tað skyldast javnaðarmennum at føroyskt mál vann tann heiður at verða lærugrein við Keyman-nahavnar lærðaskúla,

at tað var við javnaðarmanna stuðlan, at føroyskt mál vann heiður innan fyri kirkjugátt,

at tað eru javnaðarmenn, ið hava staðið á odda í studningsveitan til Føroya fólka háskúla og annað føroyskt mentunarlív.

Flagginum viðvíkiandi

er at siga, at í tí sakliga politiska arbeiðinum eru tað bara javnaðarmenn, sum frá fyrstu stund, teir vóru, við at viðgera flaggmálið, ið tóku 100 % fulla støðu fyri at fáa okkara føroyska merki góðkent av øllum þortum bæði her á landi og í Danmark.

Fólkaflokkurin hevur lagt allan doyðin á við øllum snildum at krógva henda veruleika — hansara er við tjóðskaparrámlan at halda teir socialu og stjórnlágu spurningarnar burturi —.

Vit trætast ikki. Vit prógva: Í 1930 varð ein millumtinga-nevnd sett at kanna flaggmálið seguliga og tjóðskaparlaga.

Í hesi nevnd sótu:

Fyri javnaðarmenn P. M. Dam.

Fyri sjálvstýrismenn J. Kallsø.

Fyri sambandsmenn J. O. Joensen.

P. M. Dam og Johan Poulsen lægdu fram ein bókling um flagg-spurningin.

Sambandsmaðurin var ímóti.

Í 1931 varð flaggmálið til endiliga støðutakan á tingi.

Javnaðarmannastøðan:

»Undertegnede Mindretal (P. M. Dam) tillader sig herved at udtale, at man anser det for naturligt, at

man anerkender det færøske Flag som Folkeflag for Færingerne, der af alle Partier herhjemme saa vel som i Danmark er anerkendt som et særligt Folk med sit eget Sprog og nationale Særpræg....

Förslag: (minnilutin P. M. Dam)

1) Som et særligt Folk har Færinger Ret til eget Folkeflag.

2) Det færøske Folkeflag er hvidt med dobbelt farvet Kors. Korset er rødt i Midten med blaa Rande. Det røde udgør $\frac{1}{3}$ af Flagets Højde. De blaa Rande udgør Halvdelen af det røde Kors's Bredde. De hvide Felter nærmest Stangen er kvadratiske, de ydre Felter har den dobbelte Længde af de kvadratiske Felter nærmest Stangen. Flagets Længde og Bredde forholder sig som 8×11.

3) Regeringen anmodes om at udvirke, at der ved kongelig Resolution bliver givet Færinger Tilladelse til at benytte det færøske Folkeflag. Hjemmeflag uden for Territorialgrænsen.

Sjálvstýrismanna støðan:

Einki uppskott:

Í álitinum segdu sjálvstýrismenn tó at vera samdir við Dani í punkt-

unum 1 og 2, meðan teir vildu standa óheftir av punkt 3, (samb. lögtingst. 1931 blads. 152).

Sambandsmanna støðan:

Flokkurin setti einki uppskott fram, men mælti í álitinum ímóti føroyskum flaggi.

Úrslitið:

Ein meirluti kundi ikki fáast fyri málinum. Jóanes bóndi Patursson vildi einki víta av at fara til kong at fáa flaggið góðkent.

Fyri at tingið ikki beinleiðis skuldi fella uppskotið um at okkara flagg skuldi verða lógliga góðkent, máttu so javnaðarmenn fáa teir frægastu innan fyri sjálvstýrið saman við sær at seta broytingar-uppskott fram um at útseta málið.

Soleiðis varð sjálvur Jóanes bóndi formaður fólkaflóksins í royndarstundini hevuðsandstøðan at fáa flaggmálið endiliga greitt.

Næsta atløga í flaggdráttinum

var, tá ið Bretar ikki vildu, at føroysk skip skuldu sigla við donskum flaggi.

Við tað sama hesin spurningur kom fram, skrivaðu P. M. Dam og L. Zachariasen soljóðandi bræv til bretska konsulin:

Tórshavn, 23. april 1940.

Av tí, at tað er vordið okkum kunnugt, at hin enska stjórnin hevur givið boð um, at tey føroysku skipini kunnu ikki nýta danskt flagg undir teim núverandi umstøðum, og at tað tessvegna er neyðugt hjá skipunum at nýta føroyskt framerki, loyva vit okkum sum limir av lögtingsins størri landsnevnd (kriggsnevnd) at siga frá, at tað er okkara hugsan, at tað er beinast at nýta hitt føroyska flaggið og at seta orðið Føroyar á skipssíðuna.

Hetta bræv senda vit, tí vit ætla, at spurningurin um flagging og merking av føroyskum skipum má greiðast í skundi, og at ein møguleg viðgerð seinni kann koma ov seint.

Virðingarfyllt

(sign.) L. Zachariasen. P. M. Dam.

Hvat gjerdi fólkaflokkurin?

Hann leyp gølu í um, at amtmaðurin skuldi vilja hava eitt grønt flagg. Men gjerdi einki positivt fyri at fáa Bretar at góðkenna okkara flagg. Gølan um tað grøna flaggið vísti seg at vera »fantasiur«.

Í landsnevndini gingu teir kortini við P. M. Dam og L. Zachariasen til við lóg at autorisera tað føroyska flaggið, meðan sambandsmenn støðugt vóru ímóti.

Hetta er sannleikin um flokka-anna verurligu flaggstøðu á tingi og í landsnevnd.

Javnaðarmenn hava haft og hava støðuna:

Føroyskt flagg góðkent á landi og á sjógvi av øllum.

Ljótur atburður.

Okkara mál er at royna at verja Føroya fólk ímóti oy høgum veru-prisum.

Í hesum endamáli skuldu vit kunna rokna við at haft allar Føroyingar, ið siga seg at tala fyri fólkið, við okkum.

Men tessverri sýnist tað so, at tvey av okkara bløðum »Timin« og »Norðlýsið«, hava hug at leggja á teir menn og tær kreftur, sum ikki bert hava lovað, men cisini sýnt samhuga við okkum í hesum fyrri alt fólkið so týðningarmiklum máli.

Hetta kemur so sjónskt og illa-vorðið fram í tí máta, ið hesi bløð taka brot upp aftur úr grein okkara um lögtingsins støðu til Jákup Jensens vørusølu til lands-handilin.

Vit kunna ikki lata vera við at átala henda atburð samstundis sum vit nýta høvi til at bera okkara tækk fram til Bretar og allar teir, ið av ærligum huga eru landinum til hjálpar ímóti »inflasjónini«.

Arbeiðarar og fiskimenn!

Fylkist um blað tykkara „SOCIALIN“ og gerist haldarar!